

Kako je Žužamaža sprejemal ministra

Ilustriral Fr. Podrekar

Oni dan si je zmisлил Žužamažev junec, da bi lepo pozdravil župana. Pasel se je pred hišo, kar pride župan na plano ter ogleduje svet in sonce, kakšno bo vreme. Junec se je pridno pasel in po strani škilil na župana, kaj mu prav pred gobcem mandra travo.

»Na to stran bo lepo vreme,« premišljuje župan in gleda v zrak, »na ono stran pa še ne vem, kaj pride.«

To je vrlemu juncu že presedalo. Naglo je spustil šop trave, malo je zraven zagodel, poveznil je rogato glavo in urno sunil župana v hrbet. Žužamaža je priletel v loku na ono stran, kjer ni prej vedel, kakšno bo vreme, in z nosom potegnil ris po tleh.

Pohlevni junec se je lepo pasel naprej, kakor da je vse v najlepšem redu. Zato se je čudil župan, kdo ga je sunil in prevrgel. Gledal je in gledal, junec se pase, še mar mu ni župana.

»Ta ni bil,« si misli Žužamaža ter tipa nos, ki se je debelil in rastel kakor škorenj.

»Holaj, kaj vidim?« vzklikne naenkrat, ko zagleda za juncem svojo ženo, ki se nekam sumljivo sklanja nad prasico ter jo maže s smolovcem. Ročno se dvigne s trave ter hajdi nad ženo! Pif, paf, puf! so letele klofute, da je uboga žena kar zijala.

»Hej, stara!« je kričal župan, »jaz ti bom že dal postavljati župana na glavo!«

Toda vrla žena se ni ustrašila moža, čeprav je bil župan. Hitro je pograbila steklenico s smolovcem ter jo zagnala županu v glavo. Šapralot, zdaj je bil župan črn kakor zamorec. Še celo juncu je bilo to všeč. Ni pa bila všeč ta reč županu. Na nosu ga je smolovec res hladil, ali črno olje mu je kapalo z lic za vrat in za srajco, ki je postala na mah vsa črna. Še celo skrbni ženki se je zasmilila nesrečna srajca. Ročno jo je potegnila županu preko glave, da jo opere. Dedca pa je napodila stat za dimnik. Kajti Žužamaža je imel samo eno srajco. Pohlevno je stal župan za dimnikom in škilil skozi streho na plot, kjer se je sušila njegova srajca.

Takrat se je odločil minister Janez za izlet v Pukše. Naprej je poslal orožnika Brdavsa, da pogleda, če je vse v redu, in da obvesti župana o sprejemu.

»Kje je župan?« se je zadrł Brdavs sredi vasi.

»Tukaj sem,« odvrne župan za dimnikom ter pomiga Brdavsu.

»Holaj,« pravi Brdavs, »gospod Žužamaža, takoj dol in po frak ter cilinder! Potem pa na cesto, da pozdraviš ministra Janeza!«

»Jeremija, Izaija,« je vokal župan, »kaj praviš? Janez da pride? Frak in cilinder, mila ti majka! Kje pa naj vse to dobim? Še srajca ni suha in pozdravni govor tudi ni napisan, kaj šele naučen, gromska potica! Čuj, ljubi žandarm, zlati moj Brdavs, klobaso dobiš in polič vina! Skoči nazaj in povej ministru, da ga rad imam, ampak naj pride na obisk šele drugo leto. Do takrat bom nared.«

Se orožnik ni dal pregovoriti. Presneto, minister ima svoje muhe. Nič ga ne bo nazaj zasukal. Še na misel mu ne pride. Pač pa bo dal župana obesiti na prvo vejo, ako ne čaka ministra sredi ceste.

»Kaj praviš« se zgrozi Žužamaža, »obesiti me boš dal?«

»Tetete,« ga tolaži Brdavs, »to le tako pravim, da boš vedel, kdo sem. Nobena juha se ne poje tako vroča, kakor se skuha! Le pogumen bodi, časa imava dovolj! Poslušaj, kaj ti pravim! Žena je zavila ministru kos ocvrte piške v papir in Janez jo sedaj obira pri »Tičku na gričku« ter jo zaliva z jeruzalemcem. Nemara ga pije že tretji polič in bo precej nadelan, ko se bo pripeljal v Pukše. Zato, dečko, brez skrbi in le ti mene poslušaj! Frak in cilinder, holaj in pozdravni govor, vse bo naenkrat!«

Brdavs je potegnil župana izza dimnika, se pomenil z njegovo ženo in kmalu so se pričele priprave za ministrov sprejem. Srajco so pustili kar na plotu, nič zato, saj ne pride v poštev.

»Če imam frak, ne rabim srajce,« je menil župan in mirno čakal, kaj ukrene Brdavs. Mati županja je kmalu prinesla posodo smolvca in čopič ter postavila oboje pred orožnika. Brdavs je namazal župana, da se je svetil kakor krokar in je bil frak gotov in ulit na telo, da ga ne bi znal noben krojač tako umeriti in prirezati. Cilinder je napravil orožnik iz papirja ter ga takisto pomazal s smolvcem.

»Zdaj pa na sonce z njim, da se osuši!« ukaže Brdavs ter potegne Žužamažo na beli dan. Še je pograbil Brdavs kos papirja v kuhinji. Zabela je bila v njem. Zabelo je porinil v žep, na papir pa je napisal slavnostni pozdravni govor ter ga pomolil županu na soncu.

Naenkrat se zasliši ropot ministrove kočije.

»Minister Janez je tu,« zavpije Brdavs, »Žužamaža, skoči na cesto!«

»Hentano,« godrnja župan, »govora še ne znam na pamet.«

»Nič zato, pa ga citaj!«

»Ko pa ne znam.«

»Krucovi buci!« se jezi Brdavs, »na kaj pa še čakaš? Ako ne znaš brati, pa daj govor ministru, naj si ga sam prebere!«

»Vidiš, ta bo prava,« reče župan ter skoči na cesto. Brdavs pa stopi za tepko. V pravem trenutku je prišel župan na cesto. Tik pred kočijo je skočil. Tudi kočija je poskočila. Konji so bili krivi. O ne! Konji ne, pač pa kočijaž, mrcina strahopetna, ki je sedel na kozlu in je prvi zagledal župana. Kaj župana? Samega živega vraga je videl! To je tisto! Brdavs je namreč pozabil, da je župan poleg fraka tudi po obrazu črn kakor sam nebodigatreba. To je dalo kočijažu vetra. Pa je spustil vajeti, še pokrižati se ni utegnil. Kar preko kočije je skočil nazaj in jo ucvrl po beli cesti. Minister Janez je videl skozi okno, kako jo reže nesrečni fijakar. Ni mu šlo v glavo, zakaj beži kakor brez uma. Minister je pogledal tudi naprej. Takoj je imel zadosti in v hipu je natanko razumel kočijaža. Kar vrglo ga je iz kočije in na vso sapo jo je vdrl za kočijažem. Najbolj pametni so bili konji. Lepo so potegnili prazno kočijo v deteljo in se še zmenili niso za kočijaža in ministra.

Debelo je gledal pukšanski župan, kaj naj pomeni ta dirka.

»Mogoče je sedaj taka navada pri sprejemu,« si misli ter se tudi sam spusti v dir. Tako so sedaj dirkali trije drug za drugim. Kočijaž je pogledal malo nazaj, kaj delajo konji. Tudi minister je zasukal nekoliko glavo, mogoče iz radovednosti. Presneto, obema je postalo še bolj vroče. Kajti peklenski spak jo reže za njima.

»Na pomoč!« začne kričati minister Janez ves zasopljen.

»Saj že grem!« se oglasi za njim župan. Ta pomoč pa ministru najbrž ni preveč dišala, kajti začel je delati še večje skoke.

»Presneti minister, dobre noge ima!« se čudi župan in se poti, da mu je smolovec kar kapljal s telesa.

Prvi je telebnil v travo kočijaž in zapihal:

»Proč, peklenšček! V nebesa hočem, ne v pekel!«

Preko kočijaža se je prekopicnil minister Janez.

»Vse ti dam, samo pusti me,« je zavpil in zamižal.

»Holaj, gospoda, zdaj smo pa vkup,« vzklikne Žužamaža, »dober dan vam voščim na domačih tleh!« Obilen pot mu je spral vse smolno olje z obraza, le po trebuhu je bil še malo črnkast.

»Za zlomka imata vidva dobre noge,« je še povedal in potipal ministra. Minister je pogledal, tudi kočijaž je odprl oči. Krščena harmonika, kaj vidita? Pred njima stoji v samih hlačah pukšanski župan in v rokah vihti pozdravni govor. O vragu pa ni ne duha ne sluha. Ministru je bilo malo nerodno, da je bežal pred županom, pa je dejal:

»Veš, Žužamaža, malo na sprehod sva šla s kočijažem. Takole, zdaj me pa pozdravi!«

Župan je porinil ministru kos papirja pod nos, češ da slabo vidi, očale pa je pozabil doma. Minister je bral in bil vidno zadovoljen.

»Naj gospod minister glasno berejo,« pravi Žužamaža, »da bom vedel, kaj je napisal tá ciganski Brdavs!«

Brdavs je medtem zbral Pukšane in so prišli ministru naproti. Minister Janez je prebral imenitni govor na glas in vse mu je ploskalo. Župan Žužamaža pa je zamahnil z roko in dejal:

»Hvala vam, hvala, gospod minister, za lep pozdrav!«

